

Amerika Birleşik Devletleri'nin Davranışının Tanınmaması İçin Manifesto

İstisna kabul etmeyen bir ilkenin hukuki, etik ve siyasi temeli — zirvede bile

Kime hitap ediyor

Avrupa Birliği üye devletlerinin hükümetlerine ve Birleşmiş Milletler Şartı'na taraf tüm devletlere. Uluslararası kurumlara. Hukukun herkes için geçerli olduğuna ya da hiç kimse için geçerli olmadığına inanan her vatandaşa. Ve ihlalin mağduru bir otokrat olduğunda uluslararası hukuku savunmanın otokratı savunmak anlamına geldiğini düşünenlere. Öyle değildir. Bu, hukukun savunulmasının samimiyetini kanıtladığı tek andır.

Bu manifesto bir serinin dördüncüsüdür. Birincisi İsrail Devleti'nin davranışına; ikincisi Rusya Federasyonu'nunkine; üçüncüsü Sudan'daki soykırıma ve onu silahlandırıcılara ilişkindir. Hepsini aynı hukuki şemayı — ARSIWA 40-41. maddelerinde öngörülen tanımama yükümlülüklerini — farklı kamplardan farklı ihlalcilere uygular. Bu dördüncü belge, çemberi mümkün olan tek tutarlı şekilde kapatır: ilkeyi sistemin zirvesinin kendisine uygulayarak. Diğer manifestolara iwillnotlookaway.org adresinden ulaşılabilir.

I. Giriş

3 Ocak 2026 gecesi Amerika Birleşik Devletleri Venezuela'ya saldırdı. Karakas ve ülkenin üç eyaletine hava saldırıları, sökülen hava savunmaları, kesilen iletişim, sivil ve askeri kayıplar. Saat 2:01'de özel kuvvetler Devlet Başkanı Nicolás Maduro'nun konutuna ulaştı ve onu eşiyile birlikte, uyurlarken yatak odasından aldı. Bir askeri gemiye, ardından New York'ta bir hapisaneye nakledildiler; bir Amerikan federal mahkemesinde uyuşturucu kaçakçılığı suçlamalarıyla yargılanacaklar.

Uluslararası bir tutuklama emri yok. Güvenlik Konseyi yetkilendirmesi yok. Yanıt verilecek bir Venezuela silahlı saldırısı yok. Amerikan Kongresi'nin onayı bile yok. İstemsiz bir kesinlikle «Absolute Resolve» — mutlak kararlılık — olarak adlandırılan bir operasyon: yani tanımı gereği her türlü bağdan kurtulmuş.

Amerikan başkanı daha sonra Birleşik Devletler'in «geçiş sürecine kadar ülkeyi yöneteceğini» açıkladı. Egemen bir devletin fiili yönetimi, özel bir tatil köyünden basın toplantısıyla duyuruldu.

Bu manifesto Venezuela rejimine duyulan sempatiden doğmuyor — ki hiçbirini hak etmiyor. Bu platformun diğer üç belgesini temellendiren ilkedен doğuyor: hiçbir devlet uluslararası hukukun üstünde değildir. Ve ilke en güçlü için geçerli değilse, hiçbir zaman bir ilke olmamıştır: yalnızca en güçlünün diğerlerine dayattığı kuraldı.

II. Kaleyı yıkan emsal

O gecenin tüm ihlalleri arasında, biri Venezuela vakasını aşan yapısal sonuçlara sahiptir.

Uluslararası hukuk, görevdeki devlet başkanlarına diğer devletlerin yargı yetkisi karşısında mutlak kişisel dokunulmazlık tanır. Bu güçlülerin bir ayrıcalığı değildir: her devletin kendi iç yasaları ve kendi suçlamaları temelinde başkalarının liderlerini «tutuklamasını» engelleyen kilit taşıdır. Uluslararası Adalet Divanı bunu Tutuklama Emri davasında (Kongo - Belçika, 2002) hiçbir belirsizliğe yer bırakmadan tespit etmiştir: görevdeki bir devlet başkanı yalnızca uluslararası bir mahkeme tarafından yargılanabilir — Putin veya Netanyahu için UCM gibi — asla başka bir ülkenin iç yargısı tarafından değil.

Birleşik Devletler tam olarak bunu yaptı: kendi ceza kanunlarını yabancı bir devlet başkanına uyguladılar, başkentini bombalayarak onu topraklarından zorla aldılar ve kendi bölge mahkemelerinden birinde yargılayacaklar.

Sonuçlar Maduro'yu ilgilendirmiyor. Herkesi ilgilendiriyor. Emsal ayakta kalırsa, her güç aynısını yapabilir: Çin, yasalarının terörist olarak nitelendirdiği bir başkanı «tutuklayabilir»; Rusya, kanunlarının aşırılıkçı olarak nitelendirdiği bir lideri «tutuklayabilir». Suçlama önemsizdir — her iç hukuk düzeni bir tane üretebilir. 3 Ocak'ta yıkılan bir rejim değildir: uluslararası hukuku güçlünün yasasından ayıran bariyerdir.

Buna bağlam da ekleniyor: Eylül 2025'ten bu yana, Karayipler ve Pasifik'te teknelere karşı otuzdan fazla askeri saldırı, yüz on'dan fazla insan yargılanmadan, resmi suçlama olmadan, tek bir mahkeme suçluluklarını hiç doğrulamadan öldürüldü. Uluslararası sularda yargısız infazlar, «uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele» olarak normalleştirildi.

III. İhlal edilen normatif çerçeve

- BM Şartı'nın 2(4). maddesi — başka bir devletin toprak bütünlüğüne ve siyasi bağımsızlığına karşı güç kullanma yasağı. 51. madde (meşru müdafaa) uygulanamaz: Venezuela, Birleşik Devletler'e ne saldırmış ne de tehdit etmişti

- Görevdeki devlet başkanlarının kişisel dokunulmazlığı — uluslararası teamül hukuku; UAD, 11 Nisan 2000 Tutuklama Emri (Kongo - Belçika, 2002)
- Müdahale etmeme ilkesi — UAD, Nikaragua - Birleşik Devletler (1986): Birleşik Devletler'i tam da bir Latin Amerika devletine karşı yasadışı güç kullanımı nedeniyle mahkûm eden ve Washington'ın o zaman da bugün olduğu gibi görmezden geldiği karar
- Yargısız infaz yasağı — Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, md. 6; yaşam ve yargılanma hakkı
- Başkasının topraklarını yetkisiz yönetme yasağı — «geçiş sürecine kadar ülkeyi yönetme» duyurusu, hiçbir hukuki temeli olmayan fiili bir işgal teşkil eder

IV. Tanımamanın hukuki temeli

Devlet Sorumluluğuna İlişkin Maddeler (ARSIWA, UHK/BM 2001), 40 ve 41. maddeler, emredici normların ağır ihlalleri karşısında tüm devletlere şunları yükler: ihlalin yarattığı durumu hukuka uygun olarak tanımamak; bu durumun sürdürülmesine yardım veya destek vermemek; hukuka uygun araçlarla buna son vermek için işbirliği yapmak.

Saldırı yasağı emredici bir normdur (*jus cogens*). Rusya onu ihlal ettiğinde öyleydi. Birleşik Devletler onu ihlal ettiğinde de öyledir. Tanımama yükümlülüğü sempatik ve antipatik saldırganlar, müttefikler ve hasımlar arasında ayırım yapmaz: bu ayrımsızlık, onu hukuk yapan şeyin ta kendisidir.

Bundan kesin bir sonuç çıkar: hiçbir devlet, yabancı askeri yönetim altında kurulan bir Venezuela hükümetini meşru olarak tanıyamaz; ne de bir saldırı eylemiyle yakalanan bir devlet başkanı üzerinde Amerikan iç mahkemesinin yargı yetkisini.

V. Tutarlılık sınavı — en gürültülü sessizlik

Rusya Ukrayna'yı işgal ettiğinde, Avrupa Birliği saatler içinde tepki verdi: oybirliğiyle kınama, yaptırımlar, dondurulan rezervler, olağanüstü zirveler.

Birleşik Devletler Karakas'ı bombalayıp bir devlet başkanını kaçırdığında, Avrupa Birliği şöyle tepki verdi: Yüksek Temsilci, Maduro'nun «meşruiyetten yoksun» olduğunu söyledi. Komisyon Başkanı operasyonu adlandırmadan «barışçıl geçişten» söz etti — sanki Maduro rüzgârla götürülmüş gibi. Bir Avrupa dışişleri bakanı alay etti: «daha iyi birinin başına gelemezdi». Kınama yok. Yaptırım yok. Olağanüstü zirve yok. Tek bir Avrupa hükümet başkanı uluslararası hukuku açıklıkla andı — ve saldırının resmi kınaması Lula'dan, Petro'dan, Boric'ten, Meksika'dan geldi: dünyanın Güneyinden, kendini hukukun anası ilan eden Avrupa'dan değil.

Maduro'nun bir otokrat olduğu doğrudur ve önemsizdir. Uluslararası hukuk liderleri iyi oldukları için korumaz: onları korur, çünkü alternatifi her gücün diğerlerinin yargıcı, polisi ve celladı olmasıdır. Moskova'yı yaptırıma uğrattıktan sonra Karakas konusunda susan Avrupa, tüm dünyanın önünde pusulasının hukuk olmadığını belgeler: saldırganın kimliğidir.

Ve burada hasar dibe vurur. Çünkü Birleşik Devletler herhangi bir devlet değildir: 1945 düzeninin mimarıdır, San Francisco Şartı'nı yazan, Nürnberg mahkemelerini kuran, seksen yıl boyunca gezegenin her köşesine «kurallara dayalı düzeni» vaaz eden güçtür. Sistemin garantörü onu cezasız ihlal ettiğinde — ve müttefikleri alkışladığında ya da sustuğunda — Karakas'ta bir hükümet düşmez: Batı'nın ahlaki liderliğini meşrulaştırdığı argümanın kendisi düşer. Başkalarının saldırısına yönelik her gelecekteki Batı kınaması, Karakas hazır yanıt olarak, ölü doğacaktır. Batı'nın sözde ideolojik üstünlüğü artık ayakta durmuyor: ilkeleri yanlış olduğu için değil, onlara inanmadığını kanıtladığı için.

VI. Somut önlemler

1. 3 Ocak 2026 saldırısının, Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı için kullanılan aynı biçimlerde, BM Şartı'nın 2(4). maddesinin ihlali olarak resmen kınanması
2. Venezuela halkı işgalciler olmadan özgür seçimlerde kendini ifade edene kadar, yabancı askeri yönetim veya vesayet altında kurulan herhangi bir Venezuela hükümetinin tanınmaması
3. Bir saldırı eylemiyle yakalanan bir devlet başkanı üzerinde ABD iç mahkemelerinin yargı yetkisinin tanınmaması ve hesap vermesi gereken suçlar için — ki bunlar mevcuttur ve meşru bir yargılamayı hak eder — uluslararası bir yargı merciine nakledilmesi talebi
4. Denizdeki yargısız infazlar ve saldırıların sivil kurbanları hakkında bağımsız bir uluslararası soruşturma
5. Bu aynı standartların, jeopolitik ağırlığı ne olursa olsun her devlete uygulanması — çünkü en güçlünün önünde duran bir hukuk hiçbir zaman var olmamıştır

VII. Temel ayırım

Bu manifesto Nicolás Maduro'nun savunması değildir. Rejimi muhalefeti bastırdı, kurumları boşalttı, bir seçimi çaldı: muhalefetin 2024'teki zaferi belgelenmiştir ve ardından gelen baskı, Chavismo'nun tarih önünde ve — umulur ki — meşru bir mahkeme önünde hesap vereceği bir utançtır. Operasyonu kendi basını yasadışı olarak nitelendiren ve Kongresi'ne danışılmayan Amerikan halkına karşı bir manifesto da değildir.

Bir yönetime karşıdır. Savunulamaz bir devlet başkanının dokunulmazlığını savunmak, hukuka inananların samimiyetinin en üstün sınavıdır: masum olanları koruduğunda hukuku herkes savunabilir. İlke, hor gördüklerimizi de koruduğunda kanıtlanır — çünkü o anda çıkar olmaktan çıkıp medeniyet haline gelir.

Nihai bildiri

3 Ocak 2026'da Venezuela'ya yapılan saldırıyı meşru olarak tanımıyorum. Görevdeki bir devlet başkanının kaçırılmasını «polis operasyonu» olarak tanımıyorum. Egemen bir devletin yabancı yönetimini «geçiş» olarak tanımıyorum. En güçlüye, başkalarında kınadığı şeyi yapma hakkını tanımıyorum. Ve tespit ediyorum: uluslararası adalet kalesini inşa edenler onu içeriden yıkıyor, Avrupa başka tarafa bakarken. Bu manifesto, herkesin başka tarafa bakmadığını birinin tutanağa geçirmesi için var. Çünkü hukuk herkes için geçerlidir, ya da hiç kimse için.

Normatif referanslar

- Birleşmiş Milletler Şartı, md. 2(4), 51
- UAD, 11 Nisan 2000 Tutuklama Emri (DK Kongo - Belçika), 2002 — görevdeki devlet başkanlarının dokunulmazlığı
- UAD, Nikaragua'da ve Nikaragua'ya Karşı Askeri ve Paramiliter Faaliyetler (Nikaragua - Birleşik Devletler), 1986
- Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (1966), md. 6
- ARSIWA (UHK/BM 2001), md. 40-41
- BM Genel Sekreteri'nin açıklaması, 3 Ocak 2026 («tehlikeli emsal»)
- Brezilya, Kolombiya, Şili, Meksika, Uruguay ve İspanya hükümetlerinin ortak bildirisi, Ocak 2026